

345

Els jovençans

(ALDC, III, 462. Els jovençans)

Els noms més estesos (*nuvis*, *novis*, *nòvios/nóvios*, *noviis*, *jovençans*, *novençans*), a més de designar els ‘casats de poc’, precisen sovint la durada d’aquest estat fins que es casa una parella, fins que “tenen família” o fins que tornen del viatge de noces; *pa de boda* 63, 94, 142 o *pa de noces* 78 és la ‘lluna de mel’. *Jovença* (← ‘jove’), més que d’un “pireno-cèltic *JOVENCIANOS” (*DECat*), deriva d’un llat. vg. *JUVENTIANU (*DCVB*), compost de IUVENTUS ‘jove (dit d’animals o persones)’ més el suf. -IANU (o de JUVENCUS, documentat com a nom de persona, i el suf. -ANU; recordem el der. *IUVENCELLUS, origen de *jovencell*); encreuat amb *nou* o *novell*, tenim *novença*, que campa pel val. La mateixa idea de ‘nou’ es troba en *novis*, del llat. vg. *NOVIUS (cf. oc. *nòvi*, cast. *novio*, gall. i port. *noivo*), que tant designava ‘nuvi’ com ‘promès’, i que, a partir del femení *núvia* <

núvia (amb *o* tancada), va donar *nuvi* (s. XIV) per metafoia; la var. *nóvios* (23 ocurrencies)/*nòvios* (20 ocurrencies) és imputable al cast., i l’alg. *núvios* 85, a un encreuament de *nuvi* amb *núvia*; *noviis* del mall. (> *novis* del men., per reducció vocàlica) s’hauria format, més que de NOVICIU (*DCVB*), a partir del femení *novia* (com mall. *fia* → *fii*), amb trasllat de l’accent semblant al de *llúpia* → *llupia*, *diluvi* → *delobí*, i amb un canvi de gènere (*f.* → *m.*) semblant al de *mustia* ‘mústiga’ → *mustii*. La referència al temps recent del matrimoni té representants perifràstics: *casats de nou*, *casats de fresc* 121 i l’intolerable *recien casats* (← cast.). *Nuvis*, *jovençans* i *noviis* són mots normatius (el darrer, des del *DIEC*₁, 1995); *novençans* “nou o principiant en alguna cosa” (*DG*, *DIEC*), atesa la seva notable extensió, mereixeria també rebre aquella condició.

